

ЧОРНОЗУБ Л. В.

Миколаївський інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри кримінального права
та інших кримінально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПОЛУ У БОРОТБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Україна як європейська держава здійснює відкриту зовнішню політику і прагне рівноправного взаємовигідного співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, виходячи насамперед з необхідності гарантування безпеки, суверенітету та захисту територіальної цілісності України. Однією з ключових засад зовнішньої політики нашої держави є забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі (ч. 2 ст. 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»).

З метою практичної реалізації вказаного законодавчого пріоритету між Україною та Європейським Союзом було укладено низку міжнародних договорів, що стосуються попередження та боротьби зі злочинністю. Серед таких договорів центральне місце відводиться Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергетики та їх державами-членами, з іншої сторони, 2014 р. (далі – УА). Відповідно до її положень сторони зобов'язалися вести боротьбу з організованою злочинністю та легалізацією (відмиванням) коштів, зменшувати постачання та попит на незаконні наркотичні засоби і посилювати співробітництво в боротьбі з тероризмом. Більше того, за ст. 3 Угоди боротьба з корупцією, боротьба з різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризмом є головними принципами для посилення відносин між Сторонами. Таким чином, успіх у розбудові зони вільної торгівлі між Україною та ЄС та можливості користування перевагами у співпраці з ЄС для нашої держави буде залежати від ефективності дій, що вживаються Україною у боротьбі зі злочинністю.

Відповідно до ст. 22 УА Сторони взяли на себе зобов'язання здійснювати співробітництво у боротьбі з кримінальною та незаконною організованою чи іншою діяльністю, а також з метою її попередження. Таке співробітництво спрямовується на вирішення таких проблем: а) незаконне переправлення через державний кордон нелегальних мігрантів, торгівля людьми і вогнепальною зброєю та незаконний обіг наркотиків; б) контрабанда товарів; в) економічні злочини, зокрема злочини у сфері оподаткування; г) корупція як у приватному, так і в

державному секторі; е) підrobка документів; ф) кіберзлочинність. Сторони розвивають співробітництво, зокрема, стосовно: а) обміну найкращими практиками, в тому числі щодо методик розслідування та криміналістичних досліджень, б) обміну інформацією відповідно до існуючих правил, с) посилення потенціалу, зокрема навчання та, у разі необхідності, обмін персоналом, d) питань, пов'язаних із захистом свідків та жертв.

Відповідно до ч. 3 ст. 22 УА важливе значення для посилення співробітництва у сфері попередження та боротьби зі злочинністю має співпраця України з Європолем – Європейським поліцейським бюро – спеціалізованою агенцією ЄС, що здійснює аналітичну, технічну та фінансову підтримку державам-членам ЄС. Відповідно до ст. 88 ДФЄС завданням Європолу є підтримка та зміцнення діяльності поліцейських органів та інших правоохоронних служб держав-членів, їхньої взаємної співпраці щодо запобігання та боротьби проти тяжких злочинів, що впливають на дві або більше держав-членів, тероризму та тих форм злочинів, що впливають на спільні інтереси, охоплені політикою Союзу.

04.12.2009 р. під час Саміту Україна – ЄС була підписана Угода між Україною та Європолем про стратегічне співробітництво. Цей документ покликаний сприяти координації зусиль держав-членів ЄС та України в запобіганні і протидії будь-яким формам міжнародної злочинності, проявам терористичних загроз, торгівлі людьми, наркотиками та іншими психотропними речовинами, нелегальній міграції. Вказана робота здійснюється у безпосередній взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України та Секретаріатом Європолу. Зазначимо, що на сьогодні угоди про співробітництво Європолем укладені з правоохоронними органами Албанії, Австралії, Канади, Ісландії, Македонії, Молдови, Монако, Норвегії, США, Швейцарії та Інтерполом.

11.03.2015 р. було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європолем щодо встановлення захищеної лінії зв'язку, що був ратифікований Верховною Радою України. Вказаний акт став правовою основою для обміну інформацією між Україною та державами-членами ЄС через Європол в режимі реального часу та сприятиме поглибленню практичної взаємодії з інституціями ЄС та зусиллям держави у боротьбі з транскордонною злочинністю на національному та міжнародному рівнях.

14.12.2016 р. між Національною поліцією України та Європолем було підписано Угоду про стратегічне та оперативне співробітництво. Головна ідея цієї угоди – спільне планування оперативної діяльності та підвищення ефективності процесу боротьби з організованою злочинністю. З урахуванням положень вказаного міжнародного договору українські правоохоронці отримали право брати участь у спільних поліцейських заходах разом із європейськими колегами, здійснювати обмін і аналіз оперативної інформації та встановлювати місцезнаходження злочинців, які перебувають у розшуку. Крім того, Угода передбачає

можливість створювати спільні міжнародні слідчі групи. Українська сторона зобов'язалася надати Європолу доступ до своїх баз даних. Це дасть змогу відпрацьовувати масштабні спільні операції щодо боротьби з організованою злочинністю. Національним контактним пунктом у взаємодії з Європолем з української сторони визначено Нацполіцію. Для оперативного обміну інформацією заплановано встановлення спеціального обладнання та програмного забезпечення, яке нададуть європейські партнери.

Отже, на сучасному етапі спостерігається посилення співробітництва України та ЄС у боротьбі зі злочинністю. Європейський Союз зацікавлений у поглибленні співробітництва у цій сфері з нашою державою, адже на рівень злочинності в ЄС значно впливає криміногенна ситуація в Україні – безпосередньому сусіді Союзу. Для України розвиток співпраці з ЄС є не лише важливою у контексті конкретних практичних завдань у боротьбі з різними проявами злочинності з урахуванням досвіду та технічної допомоги Союзу, але й є необхідним напрямком внутрішньодержавного розвитку у процесі забезпечення її відповідності критеріям членства в ЄС. Відтак укладання Угоди про стратегічне та оперативне співробітництво 14.12.2016 р. є логічним етапом у поглибленні відносин сторін та з огляду на її нормативні приписи може мати значний позитивний ефект у боротьбі зі злочинністю.

ДРІШЛЮК К. В.

Національний університет Одеська юридична академія,
старший викладач кафедри кримінального процесу

ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА В СВІТЛІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Злочин, як негативне явище суспільства, супроводжує людство з найдавніших часів. В результаті злочину завдається шкода як інтересам приватних осіб, так і інтересам держав, суспільства. Держава по мірі свого розвитку визначає, в кримінальному законодавстві які дії або бездіяльність вважатимуться злочином, і одночасно приймає на себе обов'язок щодо забезпечення прав, свобод та інтересів всіх суб'єктів правовідносин на своїй території, в т.ч. щодо їх охорони від злочинних посягань. Одним із найефективніших засобів захисту прав осіб, яким завдано шкоду, в результаті вчинення кримінального правопорушення є звернення до судових інстанцій. Відповідно до ст. 126 Конституції України юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір